

Sygn. akt IX Pa 62/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Janina Kościelniak

Sędziowie: SSO Maria Konieczna /spr/
SSO Iwona Nowak

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2015r. w Rybniku

sprawy z powództwa **A. B. / B./**

przeciwko Zakładowi (...) Sp. z o. o. w R.

o odprawę emerytalną

na skutek apelacji powoda A. B. /B./

od wyroku Sądu Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rybniku Wydziału V

z dnia 28 stycznia 2015 r. sygn. akt V P 449/13

1. **oddala apelację,**

2. **odstępuje od obciążania powoda zwrotem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję na rzecz pozwanej.**

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

SSO Maria Konieczna SSO Janina Kościelniak SSO Iwona Nowak

Sygn. akt IX Pa 62/15

UZASADNIENIE

Powód A. B., po ostatecznym sprecyzowaniu pozwu w piśmie z dnia 02.07.2014r., wniósł o zasądzenie od pozwanej Zakładu (...) Sp. z o.o. w R. łącznej kwoty 15.317,00 zł, a w tym należności głównej w wysokości 11.700,00 zł, skapitalizowanych odsetek ustawowych w wysokości 3.617,00 zł za okres od 29.06.2011r. do dnia złożenia pozwu i dalszych od kwoty 15.317,00 zł od dnia złożenia pozwu, to jest od dnia 12.11.2013r. do dnia zapłaty tytułem odprawy

pieniężnej w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia (art.30 § 1 pkt 3 k.p.) i o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podał, że był pracownikiem pozwanej od dnia 19.02.1977r. do 31.12.2009r. Umowa o pracę została rozwiązana niezgodnie z prawem.

Powód pozwem z dnia 4.01.2010r. wniósł o przywrócenie go do pracy i sprostowanie świadectwa pracy. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 31.10.2011r. (VP 349/10) Sąd nakazał pozwanej sprostowanie świadectwa pracy powoda i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.700,00 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę. Dnia 28.06.2011r. powód uzyskał prawo do emerytury. Pozostając jeszcze w stosunku pracy powód wystąpił do ZUS o przedłużenie o 3 m-ce zasiłku chorobowego. Dnia 22.08.2011r. ZUS wydał decyzję odmowną, a dnia 27.03.2012r. Sąd Okręgowy w Gliwicach umorzył postępowanie.

U pozwanej w dacie rozwiązania z powodem stosunku pracy obowiązywał Regulamin Wynagrodzenia. Zgodnie z jego § 19 pracownikowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę przysługuje odprawa, której wysokość określa załącznik nr 4 pkt 2. Powód zasygnalizował, iż gdyby nie rozwiązano z nim stosunku pracy w sposób bezprawny w dniu nabycia uprawnień do emerytury pozostawałby w stosunku pracy wobec czego zachodzi związek zarówno chronologiczny jak i funkcjonalny między ustaniem stosunku pracy, a nabyciem uprawnień emerytalnych. Powód nie otrzymał odprawy, a przed rozwiązaniem stosunku pracy był szykanowany, mobbingowany w celu skłonienia go do rozwiązania stosunku pracy.

W odpowiedzi na pozew pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana podała, że powód był pracownikiem pozwanej a stosunek pracy trwał od dnia 19.02.1977r. do dnia 29.12.2009r. Zaprzeczyła, iż rozwiązanie stosunku pracy z powodem pozostawało w związku z jego przejściem na emeryturę, wskazała, iż powód takiego związku nie wykazał. Rozwiązanie stosunku pracy z powodem nastąpiło w dniu 29.12.2009r., a w tym czasie powód nie osiągnął jeszcze wieku emerytalnego (uprawnienie do przyznania emerytury powód nabył dnia 28.06.2011r.). W zakresie odsetek od dochodzonego roszczenia od dnia 1.01.2010r do dnia zapłaty, a więc za okres, kiedy powodowi nie przysługiwały uprawnienia emerytalne, w oparciu o art.291 § 1 k.p. pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia tego roszczenia. Pozwana podniosła też zastrzeżenia co do wysokości dochodzonego roszczenia, jak również co do stanu zdrowia powoda jako niemające wpływu na ocenę zasadności dochodzonego roszczenia.

Wyrokiem z dnia 28.01.2015r. Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

w pkt. 1 oddalił powództwo co do kwoty 15317,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami,

w pkt. 2 umorzył postępowanie w pozostałym zakresie,

w pkt. 3 zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy podał, iż ustalił i zważył , co następuje:

Powód A. B., ur. (...), posiada wykształcenie średnie w zawodzie technik budowlany o specjalności instalacje i urządzenia sanitarne. Od dnia 19.02.1977r. do dnia 30.12.2009r. powód zatrudniony był u pozwanej na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w charakterze: starszy mistrz sieci kanalizacyjnej, starszy mistrz sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, p.o. kierownik działu oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych, kierownik działu oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, kierownik działu sieci kanalizacyjnej, specjalista do spraw monitoringu sieci kanalizacyjnej. Średnie miesięczne wynagrodzenie powoda wynosiło 3.900,08 zł brutto.

Pozwem z dnia 4.01.2010r. (wniesionym do Sądu Rejonowego w Rybniku dnia 12.01.2010r.) powód wniósł o przywrócenie do pracy u pozwanej oraz sprostowanie świadectwa pracy (sygn. akt V P 349/10). W uzasadnieniu powód podniósł, iż pozwana rozwiązała z nim stosunek pracy na stanowisku specjalisty do spraw monitoringu sieci kanalizacyjnej, a podstawą prawną rozwiązania umowy o pracę był art.53 § 1 pkt 1b k.p. (wyczerpanie okresu zasiłku chorobowego). Powód podał, że wystąpił do komisji przy ZUS w R. Oddział R. o przedłużenie okresu zasiłku chorobowego o 3 miesiące, a mimo to pozwana rozwiązała z nim umowę o pracę. Nadto w pozwie powód domagał się sprostowania w trybie art.97 k.p. otrzymanego świadectwa pracy w części dotyczącej nie umieszczenia w nim informacji o pracy w warunkach szkodliwych oraz informacji o urlopie.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Raciborzu, Wydział II Karny z dnia 22.01.2010r. (sygn. akt II K 173/09) Sąd uznał A. B. za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa na szkodę pracodawcy, przy czym uznał, że stanowi ono przestępstwo z art.18 § 1 k.k. w zw. z art.271 § 3 k.k. i art.229 § 3 k.k. i art.273 k.k. oraz art.286 § 3 k.k. w zw. z art.12 k.k. przy zastosowaniu art.11 § 2 k.k. i za to na podstawie art.229 § 3 k.k. w zw. z art.11 § 3 k.k. skazał go na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności. W pkt 2 w/w wyroku Sąd na podstawie art.69 § 1 i 2 k.k. i art.70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności ustalając okres próby na 3 lata. W pkt 5 w/w wyroku Sąd na podstawie art.39 pkt 2 k.k. i art.41 § 1 k.k. orzekł wobec A. B. środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych w jednostkach samorządu terytorialnego oraz podległym im jednostkach organizacyjnych i osobach prawnych utworzonych z ich udziałem na okres 2 lat.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydziału V Karnego Zamiejscowego w Wodzisławiu Śl. z dnia 6.05.2010r. (sygn. akt V Ka 179/10) na skutek apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 22.01.2010r. sygn. akt II K 173/09 utrzymano w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za bezzasadną.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31.10.2011r. (sygn. akt V P 349/10) Sąd zobowiązał pozwaną do sprostowania świadectwa pracy powoda A. B. w terminie 3 dni przez wpisanie w pkt.8, iż powód w okresie od 19.02.1977r. do dnia 30.06.1997r. pracował w warunkach szkodliwych. W pkt 2 w/w wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.700,00 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22.03.2012r. (sygn. Akt IX Pa 8/12), na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku j.w. oddalono apelację.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku, IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 27.03.2012r. (sygn. akt IX U 1430/11), na skutek odwołania A. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 22.08.2011r. odmawiającej mu prawa do emerytury, umorzył postępowanie na mocy art.477⁽¹³⁾ k.p.c. wobec przyznania powodowi prawa do emerytury kolejną decyzją ZUS z dnia 16.03.2012r.

Decyzją z dnia 16.03.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu wniosku powoda z dnia 30.06.2011r., przyznał powodowi emeryturę od dnia 28.06.2011r tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Zgodnie z treścią § 19 Regulaminu Wynagradzania pozwanej pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa (pkt.1). Wysokość odprawy określa załącznik nr 4 (pkt.2). Przy ustalaniu okresu pracy, od którego zależy wysokość odprawy stosuje się odpowiednio zasady wynikające z § 18 pkt.3 (pkt.3). Odprawę nalicza się na zasadach wynikających z § 18 pkt.8 (pkt.4). Wyplata odprawy pieniężnej następuje w dniu rozwiązania stosunku pracy (pkt.6). Zgodnie z załącznikiem nr 4 do w/w regulaminu pracownikowi, który przepracował :

- mniej niż 10 lat przysługuje 100 % wynagrodzenia zgodnie z § 18 pkt. 8 regulaminu;
- powyżej 10 lat przysługuje 200 % wynagrodzenia zgodnie z § 18 pkt. 8 regulaminu;

- powyżej 20 lat przysługuje 300 % wynagrodzenia zgodnie z § 18 pkt. 8 regulaminu.

Pismem z dnia 7.05.2012r. pozwana w odpowiedzi na pismo powoda z dnia 03.04.2012r. poinformowała, iż odmówiła A. B. wypłaty odprawy emerytalnej. W chwili ustania stosunku pracy w dniu 30.12.2009r. powód nie miał ukończonych 60 lat a uprawnienia emerytalne zostały nabyte przez niego dopiero dnia 28.06.2011r., czyli dopiero po blisko 1,5 roku po ustaniu stosunku pracy. Pozwana podniosła, iż w tej sytuacji nie występuje związek czasowy pomiędzy ustaniem stosunku pracy, a nabyciem przez powoda uprawnień emerytalnych.

Powód A. B. otrzymałby w przypadku zasadności powództwa odprawę emerytalną w kwocie 11.700,00 zł.

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze cały zebrany materiał dowodowy, na który składały się dowody o charakterze rzeczowym w postaci powołanych dokumentów, akta osobowe powoda jak również zeznania stron. Sąd dał w całości wiarę dowodom z dokumentów, jako wiarygodnym i niekwestionowanym przez strony. Podobnie Sąd uznał za wiarygodne zeznania stron co do faktów, jako rzeczowe i korelujące z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd nie uwzględnił zeznań stron na okoliczność ewentualnych innych sposobów rozwiązania umowy o pracę między stronami, gdyż strony zeznają na okoliczność faktów, a nie domniemań i przypuszczeń.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art.92¹ k.p. pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia (§ 1). Pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa (§ 2).

Przepis ten odnosi się do pracowników spełniających warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz do emerytury. Przejście na emeryturę (rentę) oznacza utratę statusu pracownika w zamian za uzyskanie statusu emeryta (rencisty). Pojęciowo i funkcjonalnie przejście na emeryturę (rentę) jest związane z ustaniem stosunku pracy. Pracownik pobierający emeryturę (rentę) w czasie trwania stosunku pracy przechodzi na jedno z tych świadczeń wówczas, gdy ustaje jego stosunek pracy. W treści omawianego przepisu wyodrębnić można cztery przesłanki nabycia przez pracownika prawa do odprawy rentowej albo emerytalnej, które muszą wystąpić łącznie:

- 1) spełnianie warunków uprawniających do nabycia renty albo emerytury,
- 2) przejście na rentę albo emeryturę,
- 3) ustanie stosunku pracy,
- 4) związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę albo emeryturę.

W przepisie jest wyodrębnienie przez ustawodawcę przesłanki nr 1, gdyż spełnianie warunków do nabycia renty albo emerytury zawiera się w przesłance "przejścia" na rentę albo emeryturę. To świadczenie nie zostanie bowiem przyznane osobie, która nie spełnia warunków do jego nabycia. Wyróżnienie spełniania warunków do nabycia renty albo emerytury jest jednak uzasadnione dla oceny statusu pracownika w momencie rozwiązania stosunku pracy, co jest istotne dla interpretacji związku między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Niezbędnym warunkiem nabycia prawa do odprawy pieniężnej jest "przejście" na rentę z tytułu niezdolności do pracy albo na emeryturę.

Zgodnie z treścią § 19 Regulaminu Wynagradzania pozwanej pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa (pkt.1).

Przejście na rentę z tytułu niezdolności do pracy albo emeryturę jest podstawą prawa do odprawy tylko wtedy, jeśli w związku z tym zdarzeniem następuje ustanie stosunku pracy danego pracownika. Wskazana w art. 92¹ k.p. przesłanka związku między ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę jest spełniona, jeśli ma on jedynie czasowy lub funkcjonalny charakter. W przypadku przejścia na emeryturę warunkiem istnienia związku między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę jest spełnianie przez pracownika warunków do nabycia emerytury w momencie rozwiązywania stosunku pracy, choćby były to jedynie przesłanki wcześniejszej emerytury. Jeśli bowiem w momencie rozwiązania stosunku pracy pracownik nie przekroczył jeszcze wieku emerytalnego albo nie spełniał innych przesłanek nabycia świadczenia, to późniejsze spełnienie tych warunków i wystąpienie o nadanie emerytury nie pozostaje w związku z wcześniej dokonanym rozwiązaniem stosunku pracy. Związek ten jest zachowany także wtedy, gdy pracownik przechodzi na rentę lub emeryturę w pewnym okresie po ustaniu stosunku pracy, lecz następuje to bezpośrednio po okresie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego, zapoczątkowanego jeszcze w czasie trwania stosunku pracy (uchwała SN z dnia 7.01.2000 r., III ZP 18/99).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podnieść, iż powód nie spełnił wyżej opisanych przesłanek nabycia prawa do odprawy emerytalnej. W dniu rozwiązania z powodem umowy o pracę, to jest w dniu 30.12.2009r. na podstawie art.53 § 1 pkt 1b k.p. (k.2 akt osobowych powoda) A. B. nie posiadał uprawnień emerytalnych, które nabył dopiero z dniem 28.06.2011r. tj. kiedy osiągnął wiek emerytalny (decyzja ZUS z dnia 16.03.2012r.). Nabycie uprawnień emerytalnych przez powoda nastąpiło po upływie 1,5 roku od ustania stosunku pracy. Nadto powód nie wykazał występowania związku pomiędzy ustaniem jego stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Nie wykazał aby w całym tym okresie nieprzerwanie pobierał zasiłek chorobowy czy też świadczenie rehabilitacyjne zapoczątkowany jeszcze w trakcie trwania stosunku pracy. Wręcz przeciwnie przyznał, iż nie występował o przyznanie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a zasiłek chorobowy pobierał do 29.12.2009r.

Co więcej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4.02.2011r. /II PK 149/10/ wskazano, że „jeżeli w momencie rozwiązania stosunku pracy pracownik nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury określonych w obowiązujących przepisach, to w takim stanie pobieranie - w okresie pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury - zasiłku chorobowego, świadczenia przedemerytalnego czy też posiadanie w tym okresie statusu osoby bezrobotnej nie ma żadnego związku z nabyciem prawa do emerytury, które następuje wprawdzie w pewnym związku czasowym z rozwiązaniem stosunku pracy, ale jest to związek całkowicie przypadkowy. Taki przypadkowy związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury nie może być potraktowany jako "przejście na emeryturę" w rozumieniu art. 92¹ § 1 k.p.”.

Nie sposób zgodzić się z twierdzeniami powoda, iż w przypadku nie rozwiązania z nim stosunku pracy w dniu nabycia uprawnień do emerytury pozostawałby w stosunku pracy. Przedstawienie takiego stanowiska jest nieuzasadnione i nie poparte żadną racjonalną argumentacją. Nie ma bowiem pewności, czy do czasu nabycia uprawnień emerytalnych przez powoda strony wiązałyby umowa o pracę. Twierdzenia powoda oparte są jedynie w tym zakresie na przypuszczeniach. Należy zwrócić również uwagę, iż po rozwiązaniu umowy powód mógł podjąć zatrudnienie co umożliwiłoby mu otrzymanie odprawy. Wprawdzie powód wskazywał, iż chorował i nie mógł szukać pracy, jednakże jak wynika z jego zeznań w przypadku przywrócenia do pracy gotów był podjąć pracę, nie występował o przyznanie świadczenia przedemerytalnego czy rehabilitacyjnego a komisja lekarska uznała, iż jest zdolny do pracy. Nadto zauważyć należy, iż przyczyna wskazana w piśmie o rozwiązaniu umowy o pracę z powodem była prawdziwa, zaś Sąd zakwestionował zgodność z prawem rozwiązania umowy ze względu na brak uprzedniej konsultacji związkowej, a więc ze względów formalnych.

Odnosnie zarzutu szykanowania i mobbingowania należy zauważyć, iż powód nie złożył do sądu pozwu o zadośćuczynienie w związku z mobbingiem pomimo upływu kilku lat od rozwiązania umowy. Zarzutu tego nie podnosił również w postępowaniu o przywrócenie do pracy. Jednocześnie zdaniem Sądu proces o odprawę emerytalną nie jest właściwym postępowaniem dla ustalania okoliczności związanych z ewentualnym mobbingiem i nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a prowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie prowadziłoby do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania.

Zarzut przedawnienia wobec sprecyzowania żądania w piśmie z dnia 2 lipca 2014r. stał się bezprzedmiotowy.

W konsekwencji wobec braku przesłanek z w/w przepisów Sąd oddalił powództwo co do kwoty 15.317,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami (pkt.1 wyroku). W pozostałym zakresie umorzył postępowanie (pkt.2 wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 100 kpc i § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie ... zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt.3 wyroku). Sąd zasądził jedynie połowę należnych kosztów mając na uwadze charakter sprawy oraz przekonanie powoda o zasadności jego roszczeń.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, który zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku w całości.

Powód, zarzucając wyrokowi naruszenie art. 92¹ k.p. poprzez błędne rozumienie, błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że w przypadku powoda nie istniał związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę, naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie roszczenia w całości, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Z ostrożności procesowej powód wniósł o zmianę rozstrzygnięcia o kosztach i odstąpienie od obciążania nimi powoda na zasadzie art. 102 k.p.c.

W uzasadnieniu apelacji powód wskazał, że przepracował u pozwanej ponad 30 lat, stąd należna jest odprawa w kwocie 12490,20 zł. (4163,40 zł. X 300 %) na zasadzie art. 92¹ k.p.

Sąd I instancji zaprezentował błędne rozumienie art. 92¹ k.p. Przewidziany w art. 92¹ § 1 k.p. "związek" może być związkiem o charakterze przyczynowym. Powyższe stwierdzenie wynika przede wszystkim z faktu, że następstwem przejścia pracownika na rentę jest rozwiązanie stosunku pracy. (wyrok SA w Gdańsku III APa 30/12 z dnia 06.02.2013, LEX nr 1286478).

Wbrew temu, co twierdzi Sąd, zdaniem powoda w pełni wykazał on istnienie związku pomiędzy ustaniem jego stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę inwalidzką lub emeryturę jest ujmowany w orzecznictwie i doktrynie szeroko. W szczególności, do nabycia prawa do odprawy nie jest konieczne, aby rozwiązano stosunek pracy z powodu przejścia pracownika na rentę lub emeryturę. Nie jest też wymagane, by przejście na emeryturę nastąpiło bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy, wystarczy, by zaistniał funkcjonalny związek między ustaniem tego stosunku a przejściem na emeryturę (np. przyjmuje się, że związek ten jest zachowany także wtedy, gdy pracownik przechodzi na rentę lub emeryturę w pewnym okresie po ustaniu stosunku pracy, lecz następuje to bezpośrednio po okresie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego, zapoczątkowanego jeszcze w czasie trwania stosunku pracy, tak np. uchwała SN z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNAPiUS 2000, nr 24, poz. 888).

W niniejszej sprawie z powodem pozwany rozwiązał umowę o pracę w sposób bezprawny, przed rozwiązaniem umowy o pracę powód był szykanowany w celu skłonienia go do rozwiązania stosunku pracy. Powód niezwłocznie po ustaniu stosunku pracy zaczął dochodzić swoich roszczeń, występując o przywrócenie do pracy. Wyrok zapadł w dniu 31. 10. 2011 r., prawomocny stał się po oddaleniu apelacji pozwanego w dniu 22 marca 2012 r. Ponadto powód, jeszcze w trakcie trwania stosunku pracy, wniósł o przedłużenie okresu zasiłku chorobowego. Powód uzyskał prawo do emerytury w dniu 28 czerwca 2011 r. Gdyby z powodem nie rozwiązano, w sposób bezprawny, stosunku pracy, w dniu nabycia uprawnień do emerytury powód pozostawałby w stosunku pracy.

W oczywisty sposób zachodzi więc związek między ustaniem stosunku pracy a nabyciem uprawnień emerytalnych - zarówno chronologiczny, jak i funkcjonalny.

Z istoty roszczenia o odprawę emerytalną wynika, że staje się ona wymagalna w dacie przejścia na emeryturę (wyr. SN z 02.10.1990 r., I PR 284/90, (...) 1991/7/15). W nowszym orzeczeniu SN stwierdził, że roszczenie o zapłatę odprawy emerytalnej jest wymagalne od dnia rozwiązania stosunku pracy, także wtedy, gdy orzeczenie przyznające emeryturę zostało wydane później (wyr. SN z 09.04.1998 r., I PKN 508/97, OSN 1999/8/267).

Dodać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego raczej liberalnie został potraktował związek czasowy między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Należy to zaakceptować, bo skoro prawo do odprawy jest świadczeniem powszechnym i jednorazowym, to w razie wątpliwości przepisy szczególne jej dotyczące powinny być interpretowane w kierunku umożliwienia realizacji tego prawa.

Co do wniosku o nieobciążanie powoda kosztami, to powód wskazał, iż utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego i jak wskazuje nie jest w stanie pokryć kosztów procesu. Przeżycia, związane z szykanowaniem go przez pracodawcę, zwolnieniem z pracy, a następnie koniecznością żmudnego dochodzenia swych praw również przed Sądem spowodowały u powoda rozstrój zdrowia. Obecnie cierpi on na nadciśnienie tętnicze, hipercholesterolemię, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. Przebył operację leczenia przepukliny pachwinowej prawostronnej i lewostronnej oraz zabieg koronarografii. Ze względu na ciężkie zwyrodnienie kręgosłupa był hospitalizowany w Szpitalu (...) w R..

Dodatkowo na rozprawie z dnia 10.12.2015r. powód oświadczył, iż otrzymuje emeryturę w wysokości 2.500 zł netto, żona ma rentę w wysokości 1.300 zł, jest chora na raka od 2012r., powód nie ma nikogo na utrzymaniu. Powód ponosi znaczne koszty leczenia w związku z chorobą żony, sam choruje na nadciśnienie tętnicze i musi kupować lekarstwa dla siebie. Wraz z żoną posiada dom odziedziczony po rodzicach, samochód z 2003r. -F. (...). Powód przeznacza 50 % dochodów na media różnego rodzaju, opał, opłaty związane z prowadzeniem domu.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie apelacji powoda i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacji powoda brak jest uzasadnionych podstaw zarówno faktycznych jak i prawnych.

Sąd Rejonowy przeprowadził w sprawie wyczerpujące postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla wyjaśnienia istoty sporu.

Sąd ten dokonał w oparciu o zebrany materiał dowodowy prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, ustaleń stanu faktycznego bezspornego pomiędzy stronami.

W odniesieniu do tak ustalonego stanu faktycznego Sąd ten, dokonując jego prawidłowej oceny prawnej w świetle powołanych w uzasadnieniu wyroku uregulowań prawnych i ich rozumienia w orzecznictwie Sądu Najwyższego, słusznie orzekł jak w wyroku oraz zasadniczo prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił wyrok.

Ustalenia i argumentację Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy w pełni podzielił i przyjął za własne.

W takiej sytuacji nie zachodzi potrzeba powtarzania tych ustaleń, jak i argumentacji, co wynika z ukształtowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Podkreślenia wymaga, iż przerwa czasowa pomiędzy rozwiązaniem przez pozwaną stosunku pracy z powodem z dniem 30.12.2009r., a nabyciem uprawnień do emerytury z dniem 28.06.2011r., tj. z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego, brak prawa powoda w tej przerwie do zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, świadczenia przedemerytalnego (nie dochodzenie tych świadczeń przez powoda) nie pozwalają na przyjęcie istnienia związku pomiędzy ustaniem stosunku pracy powoda w pozwanej, a późniejszym przejściem powoda na emeryturę – związku, będącego podstawą prawa do dochodzonej przez powoda odprawy emerytalnej.

Podkreślenia wymaga, iż w świetle dokonanych ustaleń Sądu Rejonowego brak jest podstaw do przyjęcia twierdzeń powoda o jego dalszym pozostawaniu w stosunku pracy z pozwaną, aż do dnia przejścia na emeryturę, w przypadku nie rozwiązania przez pozwaną tegoż stosunku pracy w sposób niezgodny z prawem.

Powód nie wykazał bowiem prawdopodobieństwa dalszego zatrudnienia w pozwanej do dnia nabycia uprawnień emerytalnych, dnia nabycia wieku emerytalnego, a wątpliwości co do takiego zatrudnienia budzi bezsporny fakt, iż powód wyrokiem z dnia 22.01.2010r. prawomocnie został uznany za winnego popełnienia przestępstwa na szkodę pracodawcy tj. pozwanej.

Wątpliwości co do dalszego zatrudnienia powoda w pozwanej budzi również okoliczność, iż przyczyna wskazana powodowi przez pozwaną w piśmie rozwiązującym umowę o pracę była prawdziwa, Sąd zakwestionował zgodność z prawem rozwiązania umowy o pracę z powodem z uwagi na brak uprzedniej konsultacji związkowej tj. ze względów formalnych.

Zajmując takie stanowisko Sąd Okręgowy z mocy art. 385 kpc w pkt. 1 wyroku oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

W pkt. 2 wyroku Sąd z mocy art. 102 kpc odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Wskazywane uregulowanie stanowi, iż Sąd w wypadkach szczególnie uzasadnionych może odstąpić od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu w całości lub w części.

Uregulowanie to stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 98 kpc tj. odpowiedzialności za wynik procesu, ponoszenia kosztów procesu, ich zwrotu na rzecz przeciwnika przez stronę przegrywającą sprawę.

W niniejszej sprawie okoliczności powołane w apelacji, dotyczące sytuacji finansowej, rodzinnej, zdrowotnej powoda, niekwestionowane przez pozwaną, zdaniem Sądu Okręgowego stanowią szczególnie uzasadnione wypadki jak w uregulowaniu art. 102 kpc i pozwalają na odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 98 kpc, ale tylko w odniesieniu do postępowania za II instancję, przy braku ich powoływania przed Sądem I instancji i obciążenia powoda zwrotem połowy kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej w pkt. 3 zaskarżonego wyroku, tj. faktycznego obciążenia w części jak w uregulowaniu powoływanego art. 102 kpc, dodatkowo w sytuacji, gdy powód mimo powoływanych okoliczności sam korzystał z zastępstwa procesowego z wyboru.

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

SSO Maria Konieczna SSO Janina Kościelniak SSO Iwona Nowak